

D. ŠIKIĆ

USPOREDBA RAZVOJA MLAĐEG KLASTIČNOG PALEOGENA U ISTRI, HRVATSKOM PRIMORJU I DALMACIJI

Sedimenti klastičnog eocena imaju znatnu rasprostranjenost u Istri, Hrvatskom Primorju i Dalmaciji, no značajnije su razvijeni samo u srednjoj Istri, Ravnim Kotarima i široj okolici Splita. U drugim su područjima razvijeni daleko slabije i svode se na pojedine dijelove ili horizonte pretežno srednjeg dijela klastičnih eocenskih naslaga.

Navedeni sedimenti, osim onih u Ravnim Kotarima, u većem dijelu, i onih na brdu Promini pribrojeni su facijesu fliša. Poznati prominski facijes smatran je uvijek nečim posebnim.

Naslage fliša i pored svoje raznolikosti u lateralnom i vertikalnom smislu promatrane su dosada jedinstveno kao da su duž čitave Jadranske obale nastale u neprekinutom slijedu sedimentacije. Dobrim dijelom grubo klastični Promina slojevi sjeverne Dalmacije smatrani su izdvojenom postorogenetskom tvorevinom, koja naknadno nije značajnije mijenjana.

U članku »Entwicklung des jüngeren Paläogens in Istrien und Dalmatien« (Šikić, 1958) naveo sam da u nekim područjima postoji neprekinuti marinski prelaz između eocenskog fliša i prominskih naslaga, i da je poznata orogenetska faza, za koju se smatralo da je uzrokovala diskordanciju između Promina naslaga i starijih sedimenata, znatno starija nego što se dosad smatralo. Zato se naslage fliša Istre, Hrvatskog Primorja i Dalmacije mogu uspoređivati međusobno i s prominskim naslagama.

Djelomična i različita rasprostranjenost eocenskih klastičnih sedimenata u različitim područjima, zatim povezivanje naslaga fliša s prominskim naslagama, a zadnjih godina i potrebe praktičnih geoloških radova u području Dinarida, osobito u obalnom pojasu, iziskuju da se izvrši usporedba razvoja svih paleogenskih klastičnih sedimenata.

Usljed prekida u sedimentaciji prouzročenih orogenetskim pokretima za vrijeme taloženja fliša i poslije njegovog taloženja cjelovit razvoj klastičnih naslaga eocena možemo pratiti u Istri, iako i tamo pojedinačno na različitim mjestima. Donekle cjelovit razvoj ovih naslaga, a uz njih i gornje dijelove, koji dolaze gotovo isključivo u Sjevernoj Dalmaciji, nalazimo još samo u Ravnim Kotarima. U svim ostalim područjima nedostaju uvijek pojedini dijelovi bilo bazalni, bilo srednji ili gornji.

U Istri možemo odijeliti, odozgo prema dolje, ove članove klastičnog eocena:

Lapori i pješčenjaci

Lapori i pješčenjaci, konglomerati i breče, numulitne breče, negdje sa slojevima vapnenaca

Lapori s globigerinama

Laporoviti vapnenci ili vapnoviti lapori s rakovicama

U Ravnim Kotarima odvajaju se ovi članovi:

Konglomerati

Lapori i vapnenci u izmjeni s konglomeratima

Pločasti lapori i vapnenci, numulitni vapnenci s konglomeratima i lapornim škriljevcima u podređenoj ulozi

Lapori i pješčenjaci, konglomerati i breče, numulitne breče, tragovi ugljena

Lapori s globigerinama (nepotpuni ili nedostaju)

Vapnoviti lapori s rakovicama (dijelom nedostaju)

Fosiliferni klastični slojevi predstavljeni laporima, pješčenjacima, konglomeratima, brečama i numulitnim brečama i tragovima ugljena, a negdje i slojevima ugljena (Šikić, 1958) mogu poslužiti kao ključni slojevi za uspo-

redbu u svim područjima klastičnog razvoja eocena. Makrofaunu ovih slojeva, koja je niže navedena, prati svuda obilna mikroforaminiferska i makroforaminiferska fauna za koju se dosada smatralo da pripada gornjem dijelu srednjeg eocena. Foraminiferska fauna manjka samo u izrazito slatkovodnim slojevima.

U ovim fosilifernim klastičnim slojevima određena je fauna navedena u njemačkom tekstu.

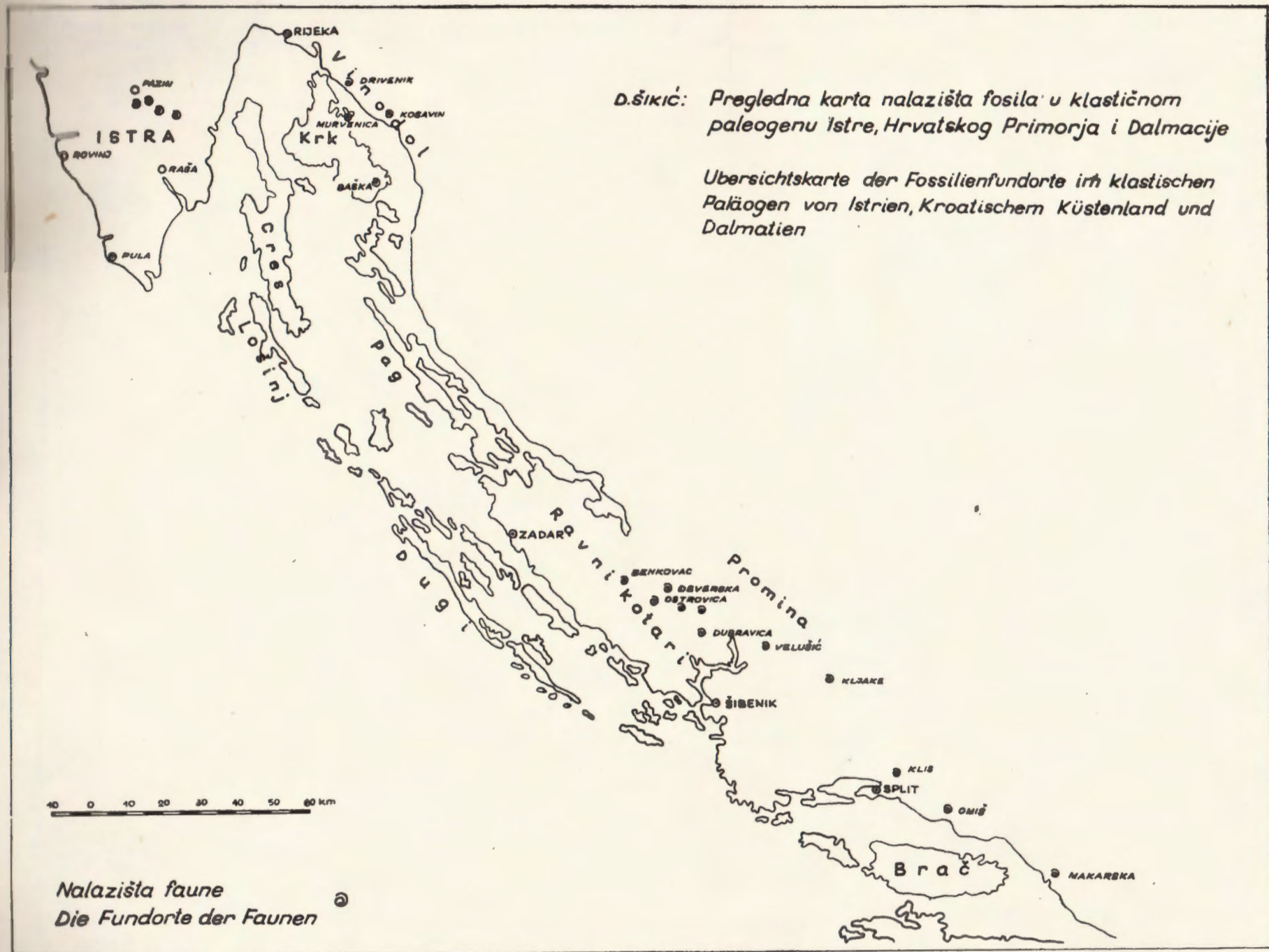
Fauna svih lokaliteta je istovjetna.

Faune Istre i otoka Krka su izrazito marinske s nekim vrstama koje ukazuju na povezanost s razvojem istočnih dijelova nekadašnje mediteranske geosinklinale. Faune Vinodola, Ravnih Kotara, pa i Splita su pretežno marinske, zatim slatkovodne i brakične i vezane za uža područja i specifične kopnene utjecaje.

Prema gornjem proizlazi da je klastični paleogen u Istri, Hrvatskom Primorju i Dalmaciji razvijen kako je u donjoj tabeli navedeno:

*Tehnološki fakultet,
Zagreb, Pierotijeva b. b.*

Primitljeno 8. 1. 1962.

Istrien Pazin u. weitere Umgebung	Insel Krk Baška Murvenica	Vinodol Drivenik Kosavin	Ravni Kotari Benkovac, Ostrovi- vica, Đeverske, Va- čane, Vunić, Vari- vode, Čulišić selo	Dubravica	Promina Velušić	Kljake	Split	Im übrigen Dalmatien Makarska, Omiš u. a.		
			? Konglomerate						Oberes Eozän	
?			Mergel, Kalke u. Konglomerate		Mergel, Kalke u. Konglomerate					
Mergel u. Sandsteine		Mergel u. Sandsteine	Plattige Mergel u. Kalke, Nummu- litenkalke mit un- tergeordneten - Mergelschiefern u. Konglomeraten	Plattige Mergel u. Kalke- u. Nummu- litenkalke	Plattige Mergel u. Kalke- u. Nummu- litenkalke	Plattige Mergel u. Kalke- u. Nummu- litenkalke				
			Fossilhaltige Schichten							
Mergel u. Sand- steine, Konglome- rate u. Brekzien, Nummulitenbrek- zien an einigen Stellen mit Kal- ken	Mergel, Sandstei- ne u. Konglomera- te	Mergel u. Sand- steine, Konglome- rate u. Brekzien, Nummulitenbrek- zien u. Kohlenspu- ren	Mergel u. Sand- steine, Konglome- rate u. Brekzien, Nummulitenbrek- zien u. Kohlenspu- ren	Mergel, Sandstei- ne, Konglomerate u. Kohle	Mergel, Sandstei- ne, Konglomerate u. Kohle	Mergel, Sandstei- ne, Konglomerate u. Kohle	Mergel, Sandstei- ne, Konglomerate u. Brekzien, Num- mulitenbrekzien, ingerdwo Kalke, Kohlenspuren	Mergel, Sandstei- ne, Konglomerate u. Brekzien, Num- mulitenbrekzien,		
				Diskordanz					Unteres und mittleres Eozän	
Mergel mit Globi- gerinen			Mergel mit Globi- gerinen				Mergel mit Globi- gerinen			
Mergel mit Krabben			Mergel mit Krabben				Mergel mit Krabben	Mergel mit Krabben		
Foraminiferen- kalke u. Libur- nische Kalke	Foraminiferen- kalke	Foraminiferen- kalke	Foraminiferen- kalke	Foraminiferen- kalke			Foraminiferen- kalke	Foramini- ferenkalke		
				Diskordanz						
				Kreidekalk						